

EXPERIÈNCIES DINS L'AULA: L'IMPRESIONISME

Durant el curs 89/90, un grup de professors de Literatura espanyola i Art de l'I.B. Ramon Llull de Palma, es va plantejar la possibilitat de dur a terme una experiència didàctica conjunta i interdisciplinària adreçada als alumnes de COU.

La seva intenció era, no tant sols analitzar el moviment impressionista, el primer dels moviments d'avantguarda que, des de finals del segle XIX, varen obrir noves perspectives a l'art del segle XX, sinó també, aprofitant el seu reflex en diversos camps culturals, fer veure a l'alumne que els temes no s'han d'estudiar en compartiments tancats de cada assignatura i amb programes inamovibles. Per això, el projecte inicial es va ampliar a altres àrees, fins i tot d'assignatures no obligatòries a COU, però treballades a altres cursos, que permetrien una major comprensió del tema. Es varen unir al projecte els seminaris de Música, Física i Dibuix.

El projecte tenia com a objectiu fonamental afavorir un aprenentatge actiu, dinàmic, creatiu i amè que trencàs la monotonia de les classes magistrals i permetés que els alumnes poguessin aplicar els conceptes teòrics a les seves pròpies creacions.

Projecte pedagògic inicial

Activitats:

1. Impressionisme a Mallorca: continguts teòrics, projecció de diapositives, visita a galeries d'art, estudi de l'obra pictòrica

d'Anglada Camarasa^(*).

2. Lectura i comentari a classe de poemes i fragments narratius d'autors castellans.
3. Lectura i comentari a classe de poemes i fragments narratius d'autors catalans^(*).
4. Projecció de diapositives de temàtica impressionista acompanyades de fragments musicals de Ravel i Debussy.
5. Estudi i comentari de les teories de la Gestalt, cromatisme i percepció.
6. Creació d'una obra pictòrica partint de les teories estudiades als apartats anteriors.
7. Cinema i literatura: visionar una pel·lícula de l'escola impressionista francesa dels anys 20^(*) comentari de poemes impressionistes francesos de final de segle (Rimbaud, Mallarmé) i un fragment de *À la recherche du temps perdu* de Marcel Proust; comparar les tècniques emprades per a la realització de la pel·lícula amb els fragments literaris.
8. Experimentació literària: descripció im-

(*) Algunes de les activitats incloses en aquest projecte no es varen dur a terme i foren substituïdes per altres de noves: els fons del Museu Anglada Camarasa de Pollença no es varen poder veure perquè estaven en obres; els alumnes varen veure i, posteriorment, en feren un col·loqui, la pel·lícula *El loco de pelo rojo* (Van Gogh) perquè no es va trobar cap pel·lícula impressionista dels anys vint; no va ésser possible de realitzar les activitats de Literatura catalana.

pressionista d'un paisatge o d'una persona; creació d'un poema.

9. Viatge a París:

dia 1er.: Visita al Musée d'Orsay i Quartier de Montmartre.

dia 2n.: Visita al Musée de l'Homme i Musée d'Art Moderne.

dia 3r.: Visita a l'Ile de la Cité, l'Ile de St. Louis, Tour Eiffel i Musée Rodin.

dia 4t.: Visita a la Ciutat de la Ciència a la Villette per a estudiar les teories de la percepció.

La metodologia i desenvolupament de l'experiència va esser molt senzilla i s'estructurà en tres fases:

1ª (Dues setmanes) Informació teòrica sobre el moviment impressionista:

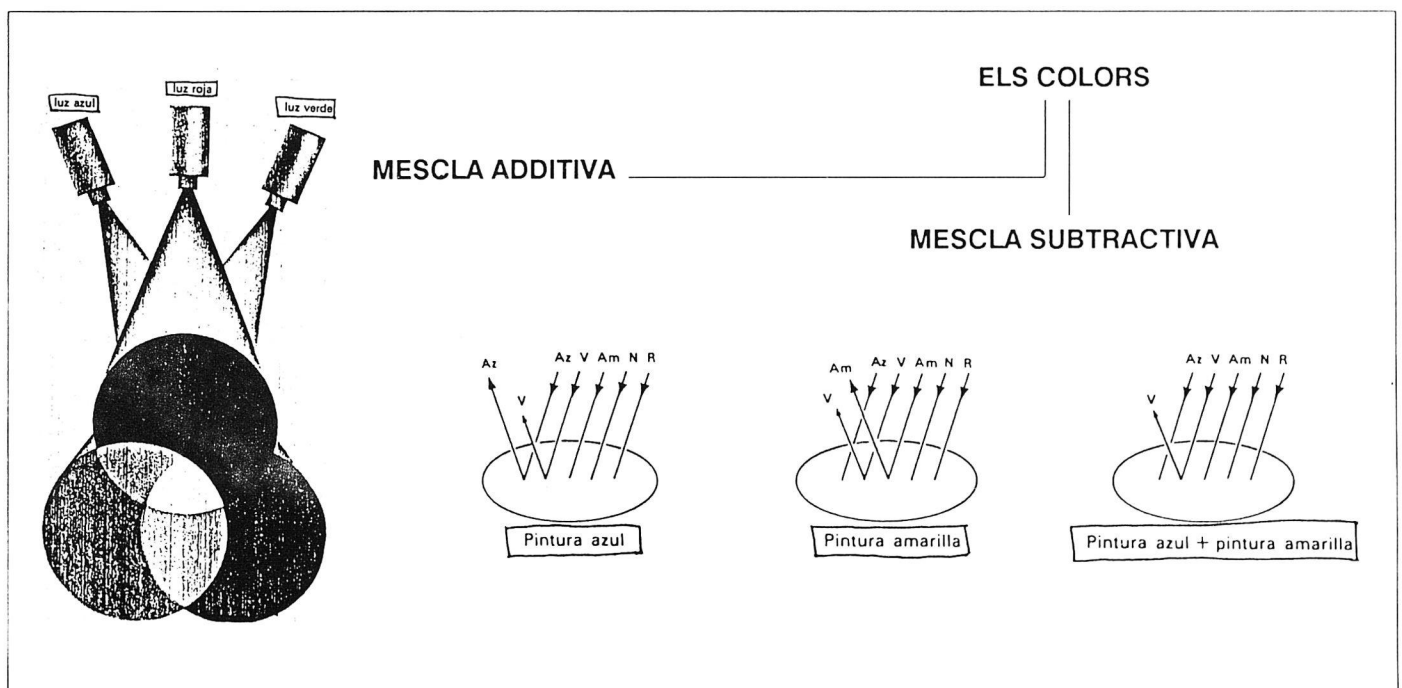
- en general
- context històric
- en pintura
- nous descobriments físics en la

segona meitat del s. XIX

- en Literatura
- en Música

Es va dedicar el mínim de temps possible a la informació teòrica a cada classe per tal de treballar amb material gràfic pràctic:

- Diapositives, gravats a la classe d'Art
- Gràfics i experiments a Física amb les teories del color, percepció, imatges estàtiques i amb moviment, llum, etc. Es va emprar com a materials: llanternes, paper de cel·lofana de colors, pintures, pantalla...
- Texts en Literatura: Baudelaire, Verlaine, Juan R. Jiménez, Antonio Machado, Virginia Wolf, Marcel Proust, Gabriel Miró, Pérez de Ayala i Azorín.
- Es va aprofitar l'avinentsa de l'estrena de la pel·lícula *La Passió de Camille Claudel* per anar a veure-la i després comentar-ne els següents aspectes: ambient de l'època, dades històriques, mentalitat, personatges, etc. Així ma-

teix es va visitar l'exposició organitzada per «Sa Nostra» sobre pintura mallorquina del Renaixement fins al post-impressionisme.

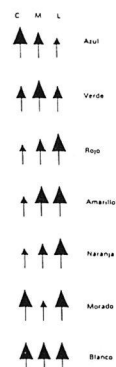
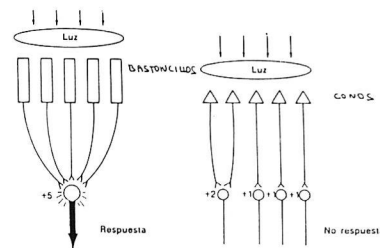
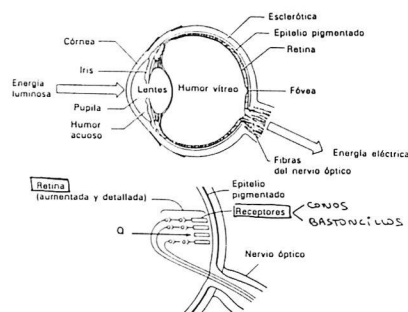
2ª Després d'aquesta fase d'informació, es va realitzar el viatge a París, per a visitar fonamentalment el Musée de la Gare d'Orsay, on hi ha exposades les principals obres dels més importants pintors impressionistes i post-impressionistes; també la ciutat de la ciència, on les teories de la percepció de la llum, el color, les formes són presentades d'una manera lúdica i pràctica que permet als alumnes la seva manipulació i comprovació i el Musée Rodin, on es troben les millors obres de Rodin i de Camille Claudel, la qual cosa permetia de reforçar la informació obtinguda a través de la pel·lícula. El propi viatge ja

era prou motivador per despertar l'interès de l'alumnat, desenvolupar la seva capacitat d'observació i captació cultural i per afavorir la convivència entre professorat i alumnat.

3ª Fase creativa: Com a resultat de la tasca desplegada anteriorment, es varen dur a terme tota una sèrie d'activitats creatives per part de l'alumnat:

- Pintar quadres impressionistes emprant la tècnica pròpia d'aquest moviment i basant-se en les sensacions que els produïen els quadres que han creat escola.
- Fer poemes, descripcions i narracions impressionistes, els millors dels quals es varen llegir i comentar a classe.

L'ULL i els COLORS

- Muntar una exposició a l'institut de tot el material confeccionat pels alumnes: fotografies fetes a París, material gràfic aconseguit per ells (targetes, fulletons, treballs...), els quadres, els textos literaris i els treballs d'art, exposició que fou molt admirada i aconseguí despertar l'interès de la resta dels alumnes de l'institut. Finalment es va realitzar un control de coneixements.

Els resultats foren molt satisfactoris. Va esser una sorpresa agradable comprovar la inspiració, capacitat artística i lúdica dels alumnes i la seva conversió en actius creadors del seu propi aprenentatge.

Bibliografia:

Literatura:

- DENVIR, Bernard: *El impresionismo*, Ed. Labor.
- DE MICHELI, Mario: *Las vanguardias artísticas del siglo XX*, Alianza Editorial.
- AMORÓS, Andrés: *Introducción a la novela contemporánea*, Ed. Cátedra.
- BAQUERO GOYANES: *Azorín y Miró: perspectivismo y contraste*, Ed. Gredos.
- GULLÓN, R.: *La novela lírica*, Ed. Cátedra.
- VILLANUEVA, D.: *La novela lírica*, Ed. Taurus.
- ROMERA CASTILLO, J.: *Didáctica de la lengua y la literatura*, Ed. Univ. de València.
- RINCÓN, F. i SÁNCHEZ ENCISO, J.: *Útiles para taller de novela y poesía*, Ed. PPU.

Física i Química:

- GOLDSTEIN, B.: *Sensación y percepción*, Ed. Debate.
- CALVANI, P.: *Juegos científicos*, Ed. Pirámide.

- MALINS, F.: *Mirar un cuadro*, Ed. Blume.
- TREVOR-WILLIAMS: *Historia de la tecnología*, Ed. s. XXI.

Art:

- REWARD, John: *La historia del Impresionismo*, Ed. Seix & Barral.
- REWARD, John: *El postimpresionismo*. Alianza Editorial.
- FISHER, Ernest: *La necesidad del arte*.
- GALLEGO, J.: *La pintura contemporánea*. Salvat. Biblioteca básica.
- GAUNT, William: *Los impresionista*.s. Ed. labor.
- LASSAIGNE, Jacques: *El impresionismo*. Ed. Aguilar.
- ROMERO BREST: *La pintura europea contemporánea* Fondo de cultura económica.
- CHENEY, S.: *Historia de la pintura moderna*. Seix & Barral.
- JALARD, M.: *El postimpresionismo*. Ed. Aguilar.

Seminaris

- Història i Art: Montserrat Farràs i Julio Jurado.
- Literatura castellana: Francisca Vañó.
- Música: Joan Moll.
- Dibuix: Joan Terrassa.
- Física: Joana Calafat.

Coordinadors: Francisca Vañó,
Julio Jurado
i Montserrat Farràs.

Si esteu interessats a obtenir més informació, us podeu posar en contacte amb Francisca Vañó o Julio Jurado que posen a la vostra disposició el material emprat, així com els treballs dels alumnes.